

I PPWR : TOOTJA mõiste

Infoseminari eesmärk:

- Kes on TOOTJA
- Millised on kohustused
- Kuidas edasi

Läbiviija: Kristiina Dreimann (Tootjavastutusorganisatsioon OÜ)

Seotud dokumendid ja olulised allikad

Pakendi ja pakendijäätmete määrus (ET) – PPWR

PPWRi rakendamise suunised (ET)

Korduma kippuvad küsimused (EN)

- Jõustus 11.02.2025, üldine kohaldamise algus **12.08.2026**
- Eesti seadusandlus viiakse vastavusse, aga ei dubleerita.
Järgida tuleb PPWRis sätestatut.

PAKENDI MÕISTE

mis tahes materjalist valmistatud ese, mis on ettevõtja poolt ette nähtud toodete mahutamiseks, kaitsmiseks, käsitsemiseks, kättetoimetamiseks või esitlemiseks teisele ettevõtjale või lõppkasutajale ning mida saab selle funktsiooni, materjali ja disaini põhjal jagada erinevateks pakendivormideks, sealhulgas:

a) ese, mis on vajalik toote mahutamiseks, toetamiseks või säilitamiseks kogu selle kasutusea jooksul, kuid ei ole toote lahutamatu osa, ja mille kasutamine, tarbimine või äraviskamine on ette nähtud koos tootega;

b) punktis a osutatud eseme osa ja lisaelement, mis on sellega lahutamatult seotud;

c) punktis a osutatud eseme lisaelement, mis ripub vahetult toote küljes või on sinna kinnitatud ning täidab pakendifunktsiooni, kuid ei ole toote lahutamatu osa, ja mille kasutamine, tarbimine või äraviskamine on ette nähtud koos tootega;

d) ese, mis on disainitud ja ette nähtud müügikohas täitmiseks toote väljastamise eesmärgil ning mida nimetatakse ka „serveerimispakendiks“;

e) ühekordselt kasutatav ese, mida müüakse ja täidetakse müügikohas või mis on disainitud ja ette nähtud müügikohas täitmiseks ning mida kasutatakse pakendina;

f) läbilaskev teekotike, kohvipadi või muu joogi jaoks mõeldud kotike või padi või pärast kasutamist pehmeks muutuv masinast ühe korra serveerimise ühik, mis sisaldab teed, kohvi või muud jooki, ning mis on mõeldud kasutamiseks ja äraviskamiseks koos tootega;

g) mitteläbilaskev tee-, kohvi- või muu joogi masinast ühe korra serveerimise ühik, mis on mõeldud masinas kasutamiseks ning mida kasutatakse ja mis visatakse ära koos tootega;

PAKENDI LIIGITAMINE (1/2)

MÕISTE (pakendi liik)	SELGITUS (lihtsustatud)	NÄITED
Müügipakend	pakend, mis on tootest ja pakendist koosneva müügiühiku osa ja määratud lõppkasutajale müügikohas üleandmiseks;	Jogurtitops, šampoonipudel, moosipurk, kohvipakk, konservikarp
Rühmapakend	pakend, mis on ette nähtud teatava hulga müügiühikute rühmitamiseks müügikohas , sõltumata sellest, kas nii rühmitatud müügiühikud müüakse sellisel kujul lõppkasutajale või kasutatakse seda vaid riiulite täitmise hõlbustamiseks müügikohas või ladustamis- või turustusühiku loomiseks, kusjuures selle eemaldamine tootelt ei mõjuta toote omadusi	6-pakk limonaadi kile, jogurtite ümber olev grupeeriv kartong, kommikarpide kartong müügikohas
Veopakend	Pakend, mis hõlbustab kaupade käsitlemist ja transporti ning kaitseb kaupa transpordi ajal.	Stretch-kile, koormarihm, kaubaalus, transpordikast, vahekihid

PAKENDI LIIGITAMINE (2/2)

MÕISTE (pakendi liik)	SELGITUS (lihtsustatud)	NÄITED
Kaasamüügipakend/ Serveerimispakend (müügipakendi alaliik)	täidetakse külastatavates müügikohtades jookide või valmistoiduga, mis pakendatakse transportimiseks ja koheseks tarbimiseks teises kohas ilma täiendavat valmistamist vajamata ja mida tavaliselt tarbitakse pakendist;	Kohvitops, burgeri tasku, pitsakarp, friikartuli tops
Esmatootmise pakend*	ese, mis on disainitud ja ette nähtud kasutamiseks esmatootmisest pärit töötlemata toodete pakendina	Kastid, kiled, alused, mida kasutatakse põllumajanduses, jahinduses, kalapüügil jms
E-kaubanduse pakend (veopakendi alaliik)	veopakend , mida kasutatakse veebi või muu kaugmüügi kaudu müüdud toodete kättetoimetamiseks lõppkasutajale	Ümbrikud, karbid, kilekotid

*Pakend registreeritakse vastavalt selle funktsioonile müügi-, rühma- või veopakendina. Kui pakend sisaldab lõppkasutajale müüdavat müügiühikut, on tegemist müügipakendiga, kui see koondab mitu müügiühikut, on tegemist rühmapakendiga. Kui pakend on mõeldud üksnes transpordiks ja käitlemiseks, on tegemist veopakendiga.

ROLLID (1/2) – pakendi nõuetele vastavusega seotud

ROLL	Lihtsustatud definitsioon	Eluline näide
Tarnija	Isik, kes tarnib valmistajale pakendit või pakendimaterjali ning annab kaasa nõuetele vastavuse tõendamiseks vajaliku info.	Kiletootja tarnib toidutootjale pakkekilet ning andmed materjali koostise, ringlussevõetavuse ja ainete sisalduse kohta.
Valmistaja	Isik, kes valmistab pakendi või pakendatud toote või laseb selle valmistada enda nime või kaubamärgi all. Vastutab pakendi nõuetele vastavuse, tehnilise dokumentatsiooni ja ELi vastavusdeklaratsiooni eest.	Toidutootja täidab ja sulgeb pakendi ning müüb toote oma kaubamärgi all – ta on pakendatud toote valmistaja.
Importija	EL-is asuv isik, kes laseb kolmandast riigist pärit pakendi või pakendatud toote esimest korda ELi turule.	Eesti ettevõtte impordib Ühendkuningriigist pakendatud kosmeetikat ja müüb seda EL-is.

ROLLID (2/2) - pakendi nõuetele vastavusega seotud

ROLL	Lihtsustatud definitsioon	Eluline näide
Turustaja	Tarneaahelas osaleja, kes ei ole valmistaja ega importija, kuid teeb pakendi või pakendatud toote turul kättesaadavaks.	Hulgimüüja ostab EL-is juba turule lastud pakendatud tooted ja müüb need edasi kauplustele.
Lõppturustaja	Tarneaahela viimane ettevõtja, kes annab pakendatud toote või taastäidetava toote lõppkasutajale.	Kauplus müüb pakendatud toote tarbijale või kohvik annab joogi kliendile kaasa.
Valmistaja volitatud esindaja	EL-is asuv isik, kellele valmistaja on andnud kirjaliku volituse täita kindlaid nõuetele vastavusega seotud ülesandeid. Vabatahtlik	ELi-väline pakendivalmistaja volitab Eestis asuvat ettevõtet esitama ametiasutusele tehnilisi dokumente.

ROLLID (1/2) – laiendatud tootjavastutusega seotud

ROLL	Lihtsustatud definitsioon	Eluline näide
Tootja ehk EPR-tootja	Valmistaja, importija või turustaja, kes teeb pakendi või pakendatud toote liikmesriigi territooriumil esimest korda kättesaadavaks. Tootja peab registreeruma, esitama andmeid ja rahastama pakendijäätmete käitlemist.	Eesti toidutootja täidab müügipakendi ja müüb pakendatud toote esimest korda Eestis – ta on selle müügipakendi EPR-tootja.
Kaugmüügi tootja	Teises riigis asuv ettevõtja, kes müüb pakendi või pakendatud toote otse teise liikmesriigi lõppkasutajale.	Saksamaa e-pood saadab pakendatud kauba otse Eesti tarbijale – Saksamaa ettevõtte on Eestis EPR-tootja.
Lõppkasutaja	Tarbija või ettevõtte, kes kasutab toodet ise ega tee seda tarnitud kujul enam turul kättesaadavaks.	Ettevõtte ostab kilet oma toodete pakendamiseks, pagarikoda ostab pakendatud toorainet tootmise sisendiks või inimene ostab poest šampooni.
LÕPPKASUTAJA ei ole kunagi TOOTJA		

ROLLID (2/2) – laiendatud tootjavastutusega seotud

ROLL	Lihtsustatud definitsioon	Eluline näide
Tootjavastutus-organisatsioon (TVO) ehk PRO- Producer Responsibility Organisation	Juriidiline isik, kes korraldab mitme tootja nimel rahaliselt või ka tegevuslikult tootjavastutuse kohustuste täitmist.	TVO korraldab lepinguga liitunud tootjate pakendijäätmete kogumise ja ringlussevõtu ning esitab vajalikud andmed.
EPR volitatud esindaja	Tootja määratud isik, kes täidab tema nimel konkreetses liikmesriigis tootjavastutuse kohustusi. Võib olla kohustuslik!	Saksamaa e-pood määrab Eestis volitatud esindaja, kes korraldab registreerimise, aruandluse ja EPR-kohustuste täitmise.

TOOTJA MÄÄRATLUS

(ehk kellele rakendub tootja vastutus)

Punkt	Millal rakendub?	
(a)	teeb <u>samal territooriumil esimest korda kättesaadavaks veopakendeid, serveerimispakendeid või esmatootmise pakendeid (tühja pakendi tootja, edasimüüja)</u>	
Punkt	Näited	Kes on tootja?
(a) Eestis asuv ettevõte teeb Eestis esimest korda kättesaadavaks veo-, serveerimis- või esmatootmise pakendeid	Eesti pakendivalmistaja valmistab standardseid kaubaaluseid ja müüb Eesti tööstusettevõtetele.	Eesti kaubaaluste valmistaja nende aluste osas.
	Eesti pakendimüüja ostab Poolast tühje kaubamärgita kohvitopse ning müüb need Eesti kohvikutele.	Eesti pakendimüüja topside osas.
	Eesti pakendimüüja toob välismaalt marjakarpe ning müüb need Eesti marjakasvatajatele saagi pakendamiseks.	Eesti pakendimüüja esmatootmise pakendite osas.

TOOTJA MÄÄRATLUS

(ehk kellele rakendub tootja vastutus)

Punkt	Millal rakendub?
(b)	teeb <u>samal</u> territooriumil <u>esimest korda</u> kättesaadavaks <u>tooteid</u> , mis on pakendatud <u>muudesse pakenditesse</u> kui punktis a (müügi ja rühmapakendisse pakendatud toodete tootja, edasimüüja)

Punkt	Näited	Kes on tootja?
(b) Eestis asuv ettevõtte teeb Eestis esimest korda kättesaadavaks muudesse pakenditesse pakendatud tooteid	Eesti moositootja pakendab oma kaubamärgiga moosi purkidesse ja müüb Eesti kauplustele.	Eesti moositootja moosi müügipakendi osas.
	Eesti maaletooja ostab Itaaliast pakendatud kosmeetikatooteid ning müüb Eesti kauplustele.	Eesti maaletooja toodete müügi- ja rühmapakendi osas.

TOOTJA MÄÄRATLUS

(ehk kellele rakendub tootja vastutus)

Punkt	Millal rakendub?
(c)	<u>Teisest liikmesriigist või kolmandast riigist teeb esmakordselt kättesaadavaks veopakendeid, serveerimispakendeid või esmatootmise pakendeid otse lõppkasutajale</u>

Punkt	Näited	Kes on tootja?
(c) Välisriigi ettevõtte tarnib veo-, serveerimis- või esmatootmise pakendeid otse Eesti lõppkasutajale	Läti pakendimüüja müüb tühje kaubamärgita kohvitopse otse Eesti kohvikule, kes serveerib neis jooke.	Läti pakendimüüja topside osas Eestis.
	Poola pakendivalmistaja müüb standardseid tühje kaubaaluseid otse Eesti tehasele, kes kasutab neid oma kauba veoks.	Poola pakendivalmistaja aluste osas Eestis.

TOOTJA MÄÄRATLUS

(ehk kellele rakendub tootja vastutus)

Punkt	Millal rakendub?
(d)	Teisest liikmesriigist või kolmandast riigist teeb esmakordselt kättesaadavaks <u>muudesse pakenditesse</u> pakendatud tooted <u>otse lõppkasutajale</u>

Punkt	Näited	Kes on tootja?
(d) Välisriigi ettevõtte müüb muudesse pakenditesse pakendatud tooteid otse Eesti lõppkasutajale	Saksamaa e-pood müüb pakendatud kosmeetikat otse Eesti eraisikule.	Saksamaa e-pood toodete müügipakendi osas Eestis.
	Soome ettevõtte müüb pakendatud printerikassette otse Eesti büroole enda kasutuseks.	Soome müüja kassettide nii müügi-, rühma- kui ka veopakendi osas Eestis.

TOOTJA MÄÄRATLUS

(ehk kellele rakendub tootja vastutus)

Punkt	Millal rakendub?
(e)	Ettevõtte pakib lahti pakendatud toote ilma ise lõppkasutaja olemata (ümberpakendamine, logistikateenused, hulgikaubandus)

Punkt	Näited	Kes on tootja?
(e) Ettevõtte pakib kauba lahti, olemata ise lõppkasutaja	Eesti logistikakeskus saab Hiinast kauba, eemaldab veokastid ja saadab tooted edasi kauplustele.	Eesti logistikakeskus eemaldatud pakendi osas, kui sellel pole juba tootjat punktide (a)–(d) alusel.
	Eesti hulgimüüja eemaldab välismaalt saabunud kaubalt veokile ning müüb tooted edasi.	Eesti hulgimüüja eemaldatud kile osas samal tingimusel.

TOOTJA määratlus:

TÜHJA PAKENDI valmistaja/importija/turustaja EESTIS, sh TÜHJA bränditud pakendi tellija

PAKENDI LIIK	Veopakend Serveerimispakend Esmatootmise pakend	Muu tühi pakend (müügipakend, rühmapakend)	BRÄNDITUD pakend (liigist sõltumata)	Veopakend Serveerimispakend Esmatootmise pakend	Veopakend Serveerimispake nd Esmatootmise pakend	Muu tühi pakend (müügipakend, rühmapakend)	Muu pakend (müügipakend, rühmapakend)	BRÄNDITUD pakend (liigist sõltumata)
RIIK, KUHU MÜÜAKSE (Eesti/EL)	Eesti	Eesti	Eesti	EL	EL	EL	EL	EL
KLIENDI TÜÜP (lõppkasutaja/ed asimüüja)	ükskõik	ükskõik	ükskõik	lõppkasutaja	edasimüüja	lõppkasutaja	edasimüüja	ükskõik
TOOTJA- vastutus- kohustuste täitja	TÜHJA PAKENDI valmistaja/ importija/ turustaja	Ettevõtte, kes pakendab, impordib/ turustab pakendatud toote	Bränditud pakendi tellija (va mikroettevõtte!)*	TÜHJA PAKENDI valmistaja/importija /turustaja **	Sihtriigi ettevõtte, kes pakendi edasi müüb	Sihtriigi ettevõtte, kes pakendab	Sihtriigi ettevõtte, kes pakendi edasi müüb	Bränditud pakendi tellija

* NB! Mikroettevõtte puhul VEOPAKENDI, SERVEERIMISPAKENDI ja ESMATOOTMISE PAKENDI puhul on TOOTJAsiiski TÜHJA PAKENDI valmistaja/importija/turustaja, kui mikroettevõtte asub Eestis
** NB! Sihtriigi reeglite kohaselt

TOOTJA määratlus:

PAKENDATUD TOODETE valmistaja/bränditud pakendatud toodete tellija

PAKENDI LIIK	Veopakend Serveerimispakend Esmatootmise pakend	Muu pakend (müügipakend, rühmapakend)	BRÄNDITUD pakend (liigist sõltumata)	Kõik pakendi liigid	Kõik pakendi liigid	BRÄNDITUD pakend (liigist sõltumata)	BRÄNDITUD pakend (liigist sõltumata)
RIIK, KUHU MÜÜAKSE (Eesti/EL)	Eesti	Eesti	Eesti	EL	EL	EL	EL
KLIENDI TÜÜP (lõppkasutaja/ edasimüüja)	ükskõik	ükskõik	ükskõik	lõppkasutaja	edasimüüja	lõppkasutaja	edasimüüja
TOOTJA- vastutus- kohustuste täitja	TÜHJA PAKENDI valmistaja maaletooja/ importija edasimüügiks	PAKENDATUD TOODETE tootja	bränditud pakendatud toodete tellija (va mikroettevõtte)*	PAKENDATUD TOODETE tootja **	Sihtriigi ettevõtte, kes tooted edasi müüb	bränditud pakendatud toodete tellija**	Sihtriigi ettevõtte, kes tooted edasi müüb

* NB! Mikroettevõtte puhul VEOPAKENDI, SERVEERIMISPAKENDI ja ESMATOOTMISE PAKENDI puhul on TOOTJA siiski TÜHJA PAKENDI valmistaja/importija/turustaja, kui mikroettevõtte asub Eestis

** NB! Sihtriigi reeglite kohaselt

TOOTJA määratlus:

PAKENDATUD TOODETE importija, turustaja, lõppkasutaja

PAKENDI LIIK	Kõik pakendi liigid	Kõik pakendi liigid	Kõik pakendi liigid	Kõik pakendi liigid
RIIK, KUS KASUTATAKSE või KUUH MÜÜAKSE (Eesti/EL)	Eesti	Eesti	EL	EL
TEGEVUS	ettevõtte kasutab ise	edasi müük/lahti pakendamine müügiks	müük	müük
KLIENDI TÜÜP (lõppkasutaja/edasimüüja)	ettevõtte ise	kõik	lõppkasutaja	edasimüüja
TOOTJAvastutus-kohustuste täitja	VÄLISETTEVÕTE, kellelt osteti	PAKENDATUD TOODETE importija, turustaja	PAKENDATUD TOODETE importija, turustaja*	Sihtriigi ettevõtte, kes pakendi edasi müüb

* NB! Sihtriigi reeglite kohaselt

Kohustused – TOOTJA ehk EPR-tootja

Definitsioon: valmistaja, importija või turustaja, kelle tegevus vastab ühele PPWR-i artikli 3 lõike 1 punkti 15 juhtumitest.

Valdkond	Tootja kohustus	Eluline näide
Tootjaregister – art 44	Registreerub igas liikmesriigis, kus ta on tootja, enne pakendi kättesaadavaks tegemist.	Eesti ettevõtte registreerub Eestis nende pakendite osas, mille tootja ta on.
Pakendiandmete esitamine	Esitab turule tehtud pakendite kogused liikide ja materjalide kaupa.	Ettevõtte deklareerib plastist müügipakendi ja kartongist rühmapakendi.
EPR-kulude kandmine – art 45	Rahastab pakendijäätmete kogumist, vedu, sortimist, ringlussevõttu ja teisi EPR-kulusid.	Tootja tasub PRO-le turule lastud pakendikoguse järgi.
Individuaalne või kollektiivne täitmine	Täidab kohustused ise või annab need volitatud PRO-le.	Ettevõtte sõlmib TVO-ga lepingu pakendikohustuste täitmiseks.
EPR-volitatud esindaja	Määrab nõutud juhul liikmesriigis volitatud esindaja.	Saksamaa e-pood määrab Eestis volitatud esindaja.
Kaugmüük lõppkasutajale	Teises riigis asuv otsemüüja võib muutuda sihtriigis tootjaks.	Poola e-pood saadab kauba otse Eesti tarbijale või ettevõttest lõppkasutajale.
Pakendi lahtipakkimine	Teatud juhul võib tootjaks olla ettevõtja, kes pakendatud toote lahti pakib, olemata ise lõppkasutaja.	Eesti vaheladu impordib kauba, eemaldab pakendi ja jaotab tooted ümber.

KOKKUVÕTTEKS:

1. Kaardista pakendi liigid
2. Tuvasta oma TOOTJA roll iga pakendi puhul
3. Järgi kohustusi vastavalt rollile

NB!! Tühja pakendi tootja/importija/turustaja vastutab Eestis veopakendi, serveerimispakendi ja esmatootmise pakendi tootjavastutuskohustuste täitmise eest (**peab teadma, mida tema klient pakendiga teeb: jääb**

Eestisse/läheb välja; kasutab müügi pakendina/veopakendina; kasutab serveerimispakendina/müügi pakendina)

NB!!! Imporditud/maale toodud kauba, mida ettevõtte kasutab ise, pakendi eest vastutab edaspidi välisettevõtte

NB!!!! Eesti ettevõtte vastutab eksporditud kauba pakendi eest sihtriigis kui müüb oma kauba lõpptarbijale

AITÄH! EDU!

Kristiina Dreimann

5016704

Kristiina.Dreimann@tvo.ee